

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa "M. [...]" sp. z o.o. w T.
przeciwko Województwu [...] - Zarządowi Dróg [...] w K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 26 maja 2015 r., sygn. akt XII Ga [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1800 (jeden
tysiąc osiemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwane Województwo [...] - Zarząd Dróg [...] w K. wniosło skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 26 maja 2015 r. zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 15 października 2014 r. Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo powoda – M. [...] Sp. z o.o. w T. o zapłatę reszty wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych, skierowane przez podwykonawcę przeciwko inwestorowi i oparte na podstawie z art. 647¹ § 5 k.c., uznając, że przewidziana w tym przepisie odpowiedzialność dotyczy jedynie wynagrodzenia, natomiast przedmiotem roszczenia był zwrot kaucji gwarancyjnej, zabezpieczającej należyte wykonanie robót. Kaucję tę wykonawca zatrzymywał,

dokonując wypłaty na rzecz powoda wynagrodzenia umniejszonego o uzgodniony procent umówionej kaucji (3%), zwracanej następnie w połowie po uzyskaniu świadectwa ukończenia robót, a w pozostałej części po wystawieniu świadectwa usunięcia wszystkich wad. Sąd odwoławczy natomiast podzielił pogląd powoda, że zatrzymane przez wykonawcę kwoty zachowały charakter wynagrodzenia podwykonawcy i są objęte ustawową solidarną odpowiedzialnością inwestora, dlatego zmienił wyrok Sądu Rejonowego i zasądził na rzecz powoda dochodzoną kwotę 52 477,02 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7 października 2013 r. i kosztami procesu.

W skardze w kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 647¹ § 5 k.c. i art. 65 § 1 k.c., niezastosowanie art. 353¹ k.c. i błędną wykładnię art. 647¹ § 5 k.c., a jako naruszone przepisy postępowania, uchybienie którym miało, jego zdaniem, istotny wpływ na wynik postępowania, wskazał art. 233 k.p.c. w zw. z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 328 § 2 w zw. z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. We wnioskach domagał się uchylenia w całości zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu ewentualnie uchylenia i zmiany tego orzeczenia w całości przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił wniosek o rozpatrzenie jego skargi przesłanką z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., to znaczy wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych, potrzebą wykładni art. 647¹ § 5 k.c. oraz oczywistą zasadnością wniesionej skargi.

Wskazane przez skarżącego zagadnienie prawne ujęte zostały w dwóch pytaniach, dotyczących tożsamego problemu:

1) „Czy zabezpieczenie należytego wykonania określonego w umowie podwykonawczej stanowi część wynagrodzenia dla podwykonawcy, a tym samym, czy powstaje odpowiedzialność solidarna inwestora w stosunku do podwykonawcy w tym zakresie?”

2) „Czy udzielenie przez podwykonawcę Generalnemu Wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umowy jako klauzuli dodatkowej zawartej w umowie o roboty budowlane rodzi solidarną odpowiedzialność po stronie inwestora?”

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżący powinien dostrzegane zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, LEX nr 1802572). Problem dostrzeżony przez skarżącego był już rozpoznawany przez Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 stycznia 2011 r. (V CSK 201/10, Lex nr 784977), powołując się także na wcześniejsze orzecznictwo wyjaśnił, że umowa kaucji nie została zdefiniowana ustawowo (poza art. 102 prawa

bankowego), jednak jej cechy zostały określone przez doktrynę. Jest to umowa kausalna (prawną przyczyną przysporzenia jest zabezpieczenie wierzytelności), nosząca cechy depozytu nieprawidłowego i realna, w której kaucjodawca przekazuje określoną ilość pieniędzy, a kaucjobiorca może z nich korzystać i zobowiązuje się do ich zwrotu. Następuje przeniesienie własności przedmiotu kaucji, które jest połączone z władztwem, czyli konieczne jest przeniesienie posiadania rzeczy. Kaucja ma charakter akcesoryjny - jest ściśle związana ze stosunkiem prawnym, który zabezpiecza. Sąd zwrócił uwagę, że nie jest to jedyna możliwość zabezpieczenia należytego wykonania robót stosowana w gospodarce. Temu samemu celowi służy umowne upoważnienie do zatrzymania części wynagrodzenia, które nie ma jednak charakteru umowy kaucji, wobec nieprzeniesienia własności środków pieniężnych przez wykonawcę na rzecz inwestora. Dlatego ocena rodzaju zastosowanego zabezpieczenia zawsze musi być przeprowadzana na podstawie konkretnych postanowień umownych i wymaga wyjaśnienia czy strony chciały nadać zabezpieczeniu charakter kaucji gwarancyjnej, czy też jako zabezpieczenie miało służyć zatrzymane wynagrodzenie wykonawcy, który godził się na wypłacenie tej jego części w innym terminie, niż określony w umowie i zgadzał się, by inwestor przeznaczył je na pokrycie wierzytelności z tytułu roszczeń z rękojmi. Fakt, że oba zabezpieczenia pełnią taką samą funkcję, nie oznacza ich jednolitego charakteru prawnego. Ten pogląd Sąd Najwyższy przyjął również w wyroku z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 91/12, Lex nr 1275009). Ponieważ temu samemu zagadnieniu miałyby służyć wskazywana przez skarżącego potrzeba wykładni art. 647¹ § 5 k.c., uzasadniana rozbieżnością w orzecznictwie sądów powszechnych, zwrócić trzeba uwagę, że korygująca rola orzecznictwa Sądu Najwyższego nie gwarantuje jednolitości poglądów sądów powszechnych, wobec czego w wypadku, kiedy określone problemy prawne zostały już wyjaśnione, a przepisy wyłożone, rozbieżności wynikające z odmiennych poglądów prezentowanych nadal przez sądy powszechne mogą być podstawą kolejnych wypowiedzi Sądu Najwyższego dopiero wówczas, kiedy w orzecznictwie ujawni się nowa, nierozważana dotąd argumentacja. Takiej jednak pozwany, ani motywy powoływanych w skardze judykatów nie wskazują.

Oczywista zasadność skargi pozwany wiąże z zarzutem błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 647¹ § 5 k.c. oraz art. 65 § 1 k.c. oraz rażącym naruszeniem art. 233 § 1 oraz art. 328 § 2 k.p.c. Naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. nie może w ogóle stanowić zarzutu kasacyjnego z uwagi na zakaz ustanowiony w art. 398³ § 3 k.p.c., tym bardziej więc nie może dowodzić oczywistej zasadności skargi. Naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. zaś stanowi uzasadnioną podstawę kasacyjną tylko w rzadkich wypadkach, kiedy treść motywów orzeczenia nie pozwala zrozumieć toku rozumowania sądu i podstaw wydanego orzeczenia. Takich wad uzasadnienie sporządzone przez Sąd odwoławczy nie wykazuje. Z kolei argumenty dotyczące rażącej wadliwości wykładni i stosowania prawa materialnego w świetle wcześniejszych wyjaśnień i przytoczonego orzecznictwa Sądu Najwyższego również nie wspierają przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., ponieważ oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w tym przepisie, zachodzi wówczas, kiedy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie.

W związku z tym nie można uznać, że zachodzą powołane przez pozwanego przesłanki przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpatrzenia.

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z treści art. 98 § 1 i 3, art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., a wysokość tych kosztów z postanowień § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 6 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

